

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Zbiraja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tujevine 10 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kalek, Makovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglašne primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Reklamacije se poštno proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Prijatelji!

Do 1. julija vsaj 1 tisoč novih naročnikov. To je vroča želja naših politikov, našega uredništva in upamo, da vsakega pristaša katoliško-narodne stvari. Kranjski »Domoljub« ima okoli 25.000 naročnikov, nemškutarski »Stajerc« pravi, da ima 15.000 naročnikov. To nam mora biti vspodbuda, da pridobivamo »Slov. Gospodarju« sedaj novih naročnikov. Naše geslo bodi: Do 1. julija t. l. mora imeti »Slov. Gospodar« 1 tisoč novih naročnikov! »Slovenski Gospodar« stane do konca leta samo 2 K.

V Braslovčah.

Vsako leto se moramo enkrat ustaviti, da pogledamo nazaj in presodimo, ali smo v svoji nepolitični organizaciji napredovali ali nazadovani. V to svrhu se vršijo občni zbori Slovenske krščansko-socialne zveze, ki je postala središče vsega našega izobraževalnega gibanja. Letošnji občni zbor se je vršil v prelepem savinjskem trgu Braslovčah. Prostori pri Legantu so bili polni odposlancev iz različnih društev, osobito seveda iz Savinjske doline. Vladovalo je na zborovanju veliko navdušenje za smoteno in prevažno delo naše krščansko-socialne organizacije.

Predsednik S. K. S. Z., dr. Korošec, odpravi občni zbor. Zbrali smo si Savinjsko dolino za občni zbor, ker se je pred letom in dnevom ravno tukaj pokazala nepremagljiva moč krščansko-socialnega izobraževalnega dela, in tudi, ker hočemo počastiti organizacijo Orlov, ki je v Savinjski dolini najmočnejša in najdelavnejša. Trg Braslovčah smo si pa izbrali, ker je ta trg prvi, a upamo, da ne bo ostal edini, v rokah katoliško-narodne stranke. Med navdušenjem in ploskanjem pozove predsednik tržkega župana g. Plaskana, da prevzame častno predsedstvo na današnjem občnem zboru. Predsednik Bralnega društva v Braslovčah, g. Bošnjak, izroči v prisrčnih besedah pozdrave domačinom vsem zborovalcem.

Po otvoritvi poroča predsednik dr. Korošec o delovanju S. K. S. Z. Naša društva morajo biti orožarna, v kateri naj dobi vsak orožje za življenjski boj. Vse, kar nam je sveto, je danes osovraženo, in napačno da se naše versko prepričanje, skuša se omajati naše narodno mišljenje in povsod imamo sovražnike našega gospodarskega napredka. Kar imamo, moramo braniti, postojanke, ki so še v nasprotnih rokah, si moramo vzeti, četudi z bojem. Za boj se pa rabi trdno izobrazba, krepko voljo in neugasljiv pogum. Vsako gospodarsko in izobraževalno misel moramo znati vjeti v posebno strugo, kar bo dajalo naši organizaciji raznovrstnost in našim načelom neomajeno trdnost. V tem smislu se je že dosedaj delovalo, in začeto se bo prično nadaljevalo. Vse ljudstvo mora biti pridno poučeno, kaj hoče krščansko-socialno gibanje, in mora biti dovolj izobrazeno, da lahko sodeluje, ko izvršujemo naš program.

S. K. S. Z. za Štajersko ima sedaj 148 društev, torej 13 več kakor lansko leto. Naš cilj je v tem oziru, da ima vsaka župnija svoje katoliško izobraževalno društvo. Osrednji odbor je imel 4 seje. Osrednje knjižnice se je posluževalo 380 izposojevalcev, 120 več kakor lani. V narodno ogrožene kraje so se odposlale cele zbirke knjig, tako v St. Primož, Remšnik, Kaplja, Kamnica itd. Knjižnica šteje 6946 izvodov. Na nemško-slovensko mejo se je pošiljalo v 489 obmejnih kmečkih in delavskih hiš različnih političnih in nepolitičnih časopisov. Predavanj se je priredilo iz Maribora 111, največ jih je imel dr. Hohnjec, namreč 38, Zebot 27, dr. Korošec 24, Pušenjak 13, dr. Leskover 12, dr. Kovačič 2, dr. Medved 2 itd.

Socialnih in poučnih tečajev je priredila S. K. S. Z. 10, in sicer Škale, Nova Cerkev, Sv. Križ tik Slatine, Petrovče, Dramlje, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Galicija, Šmarje pri Jelšah, Gomilsko, Ormož.

Zveza ima na Štajerskem 4 skioptikone in 6 društvenih domov. Pod vodstvom ravnatelja g. dr. Jerovška je priredila romarski vlak na Trsat, a letos ga priredi na Trsat in na Brezje. Pospeševalo se je ustanovitev podružnic Slovenske Straže, dajalo navodila in govornike. Denarni promet je bil tak-le: Dohodkov

2260 K 69 vin., izdatkov 1580 K 26 vin., prebitok 680 kron 43 vin.

Predsednik Podzveze Orlov, dr. Verstovšek, poroča o delovanju telovadnih odsekov, katerih je vseh skupaj 21, ki so razdeljeni v 5 okrožij. Očrtal je visoke cilje orlovске organizacije ter pozival stariše, da pomagajo pri vzorni vzgoji slovenskih mladeničev ter pospešujejo njih organizacije. Opozarjal je tudi, da morajo biti Orli prvoboritelji proti pijančevanju. Dr. Korošec pozivlja, da se v vseh naših društvi ustanavljajo treznostni in protialkoholni krožki.

Predsednik Zveze slovenskih mladeničev, Zaje iz Škal poroča, da imamo sedaj 54 mladeniških zvez, torej 8 več kakor preteklo leto. Navdušuje mladeniče, da vedno delujejo v duhu našega velikega branitelja Slomškega za vero in domovino. Z božjo pomočjo začnimo vsako delo, z božjim blagoslovom je bomo končali. Prava vera bodi nam luč, materni jezik bodi nam ključ do zveličanske narodne omike.

Zvezin predsednik dr. Korošec opozori pri tej priliki na požrtvovalno delovanje mladinskega organizatorja dr. Hohnjeca, kateremu se med velikim pritrjevanjem izreče zahvala.

Podpredsednica Zveze slovenskih deklet, Micka Drev, poroča o pridnem delovanju dekliške organizacije, ki šteje letos 67 dekliških zvez, torej 15 več kakor lansko leto. Med splošnim odobravanjem je izrekla zahtevo, da se tudi dekliškim organizacijam preskrbi več političnega in strokovnega pouka, ker le kot izobražene mladenke bomo znale vršiti svojo nalogo nasproti cerkvi, državi in družinam. Dekliške zveze naj bodo nekake pripravnice, kjer se bodo vežbale mladenke v krepke zagovornice verskih in narodnih načel. Naše organizacije ne bodo poznale strahu pred nasprotniki, zato kliče: Naj le sovragi trepetajo, ko se zbira naša četa, nas s pogumom pa navdajo, živeli Bog in vera sveta!

Na predlog g. kaplana Vogrinca se soglasno voli sledeči odbor: dr. Korošec predsednik, dr. Hohnjec podpredsednik, Vinko Zolgar blagajnik, Ferdo Lesko, var tajnik; za odbornike: dr. Kovačič, dr. Verstovšek, dr. Jerovšek, dr. Lukman, Ivan Kociper, Evald Vračko, Franc Gomilšek in Franc Zebot; za namestnike: dr. Medved, Ivan Gorišek, Franc Spindler, V. Pušenjak; za pregledovalca računov: Al. Haubenreich in Ant. Tkavc. G. kaplan Vogrinca se zahvali v imenu Braslovčanov za lepo prireditve, na kar predsednik dr. Korošec s kratkim nagovorom zaključi občni zbor.

Vrste so s tem zopet pregledane, nedostaki opaženi in sedaj velja zopet geslo: Naprej z delom do novih uspehov!

Na občni zbor so prišli ti-le pozdravi: Dunaj: Zadržan vsled bolezni vam kličem: Z delom do novih zmag! Dr. Benkovič. Velenje: Želim mnogo uspeha na občnem zboru! Ferdinand Zgank.

Brezice: Od konca Štajerskega Posavja vam pošiljam iskrene pozdrave, želeč, da bi navdušenje občnega zbora ukrepilo rodovitno seme na polju kulturnega dela zasejano, ki naj rodi obilen sad. — Spindler, Katoliško slov. izobr. društvo v Brezicah, Orel, Dekliška zveza „Bogomila“.

Zoper pokončevanje gozdov.

Lepoto naše domovine povečujejo posebno naše gore s košatimi gozdovi, v katerih stoje stoletna drevesa. Tujci, ki tako radi prihajajo občudovat krasoto naše zemlje, so posebni prijatelji naših zelenih gozdov. Pa tudi vsak rojak, ki ima le količikaj čuta za lepoto svoje domovine, je vesel, ako se nahajajo v njemovem kraju obširni gozdovi, ki niso samo v kraso krajini, temveč dajejo tudi kmetu zanesljive dohodke, delaveu pa gotov kruh.

Zadnja leta so na Štajerskem, posebno na našem Pohorju, kupili tuji velelesotrzci obširne stoletne gozdove, vse debelejšje dreve so v najkrajšem času posekali, vtaknili tisoče in tisoče kron čistega dobička v žep in končno posekane goličave razprodali na male kosce. Ne samo tujci, ampak najdejo se tudi izmed domačinov ljudje, ki so s podiranjem gozdov in razkosavanjem gozdnih goličav obogateli na račun prejšnjih gozdnih lastnikov. Škoda je pri takem pokončevanju gozdov dvojna: Kraj izgubi svoje lepo lice, ker bo preteklo več desetletij, predno bo zrastel

zopet nov, močan gozd; marsikateri kos posekanega gozda pa ostane za vedno goličava, ker hudourje ali plaz odnese vso zemljo.

Tuje tvrdke za izrabljanje naših gozdov delajo domačim posestnikom in kmečkim žagam ogromno škodo. Na svojih žagah, ki so boljše urejene kot stare kmečke žage, narežejo tuji lesotrzci velike množine boljnih desk in drugih lesnih izdelkov. Skoraj vsa lesna trgovina je v rokah tujcev, po večini Italijanov ali Nemcev. Dobitek, ki so ga imeli poprej od svoje lesne trgovine domači kmetje, se izteka sedaj v blagajne tujih veletržcev. Gozdne goličave prepustijo tujci navadno njih lastni usodi, ne da bi jih na novo gozdili. In zopet morajo zasajati domačini posekane planjave z mladim drevjem. Velikanski dobiček, ki ga imajo tujci in drugi pokončevalci naših gozdov, jih je zapeljal do tega, da se ne ozirajo več na postavne gospodarske predpise. In ravno v tem tiči za ljudsko blagostanje velika nevarnost. Ker se te goličave ne morejo tako hitro pogozditi, držijo z njih in po njih gorski plazovi v doline, zemlja se seseda, cele plasti rodovitne zemlje zdrčijo v potoke in grabne, zemlja se posuši in izgubi svojo rodovitnost. V krajih, kjer so se pokončali gozdovi, nastopajo potem tudi tem hujše razni viharji in nevihte s točo.

Ker se je pokončevanje gozdov ne samo na Sp. in Gornjem Štajerskem zadnja leta zelo razširilo, je izdala c. kr. namestnija na podrejene politične oblasti obširna navodila zoper izrabljanje gozdnih zakladov, ki se vrši iz dobičkarje. Izvleček teh navodil podamo v naslednjem našem bralcem, da bodo primereno poučeni.

Predstojniki političnih podoblasti (okrajna glavarstva, politične ekspoziture in gozdarski uradi) so dobili od namestnije navodilo, naj pridno zasledujejo nakupovanje gozdnih posestev po razkosevalcih kmetih, lesnih spekulanti in posebno po tujih velikih lesotrzcih. Pri sekanju gozdov se morajo posebno strogo izvrševati določbe postavne z dne 28. julija 1898, deželnega zakonika št. 14 iz leta 1899. Kjer pa se te določbe ne dajo porabiti, se naj oblastva poslužujejo določb gozdarskega zakonika z dne 3. decembra 1852 drž. zakonika št. 250, in se naj zoper vsako kršenje obeli zakonov postopa brezobzirno in kakor hitro mogoče. Gozdarskim uradnikom, ki so pridrženi višji politični oblasti, se strogo naroča, da se morajo pri dovoljenju za posekavanje gozdov ozirati ne samo na stanje gozdov v dotičnem kraju in na upliv posekanja na dotično gozdno površino in njeno okolico, ampak tudi na dolgo trajajoče pogozdovanje goličav in njegove posledice.

V prihodnje se mora v vseh kakorkoli dvomljivi slučajih na podlagi par. 8 prvonavedene deželne postavne za slučaj popolnega posekanja gozdov in za zopetno pogozdovanje predpisati dovolj visoka varščina (kavcija). Tudi se v tej odredbi namestništva naroča okrajnim političnim oblastim, da se vplačane varščine smejo brez ozira na vsakokratne gozdne posestnike izplačati še-le tedaj, ko je kavcija zadostila svojemu namenu, to je, ko se je goličave zopet popolnoma zasaadilo z gozdnimi sadikami. Če je prešlo gozdno posestvo med tem časom v druge roke, se vplačana varščina ne sme izplačati prejšnjemu posestniku, izvzemši slučaj, da je tudi novi posestnik že plačal primerno kavcijo.

Bil je res zadnji čas, da so se oblasti zavzele za varstvo štajerskih gozdov. Razne italijanske in nemške družbe in veletržci so strahovito izrabljali naše gozdne zaklade. Na milijone dobička je šlo iz naših gozdov v tujino, domača trgovina z lesom pa je ponekod skoraj uničena. Naši zagrizeni narodni nasprotniki so po slovenskem lesu obogateli, slovenski kmet pa še nadalje čuti svoj slabi položaj. Čuvajmo naše gozdove za-se in za poznejši slovenski rod!

Politični ogled.

— Državni zbor. Slovenski poslanci dr. Jan-kovič in tovariši so vložili nujni predlog zaradi odpisa brezobrestnih vinogradniških posojil. Predlog pride ta teden v razpravo. Ta teden se menda konča razprava o brambni predlogi. Ogromna večina zbornice bo glasovala za novo vojaštvo, ker je vsakdo prepričan, da so časi nevarni in da se sosedje skrbneje oborožujejo kakor mi. Celo socialni demokratje